

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

BUREAU & REDACTIE :
DRUKKERIJ COLLE
REGULIERNWAL (Steenderpoort)
— TONGEREN —
Postчек N° 84855. — Telefoon 12.

AANKONDIGINGEN.
Prijs per regel fr. 1,00
Tusschen Aankondiging en Provincie-
nieuws, volgens overeenkomst.
KLEINEAANKONDIGINGEN :
Van 1 tot 4 regels fr. 3,50
Elke regel meer fr. 0,75

Het Evangelie is geen menselijk Werk

Een verheven Boek ! Een verheven Persoon !

De majesteit der Schriftuur verwondert mij ; de heiligheid van het Evangelie spreekt tot mijn hart. Zie de boeken der wijsegeeren met al hun praal ; wat zijn ze toch klein nevens dat ! Is het mogelijk dat een boek, terzelfdertijd zoo verheven en zoo eenvoudig, een werk van menschen zou zijn ? Is het mogelijk dat degene, waarvan het de geschiedenis verhaalt, zelf slechts een mensch zou zijn ? Weerklinkt hier de stem van een begoochelde of van een heerschzuchtig sectaris ?

Welke zachtheid ! welke zuiverheid in zijn levenswijze ! welke treffende gratie in zijn onderrichtingen ! welke verhevenheid in zijn leerstellingen ! welke diepe wijsheid in zijn aanspraken ! welke tegenwoordigheid van geest, welke fijnheid en welke juistheid in zijn antwoorden ! welke heerscheppij over zijn driften !

Een vergelijking.

Waar is de mensch, waar is de wijze die zonder zwakheid en zonder praalvertoon kan handelen, lijden en sterven ? Wanneer Plato zijn denkbeelden, met al den hoop der misdaad bedekten rechtvaardige aanschijderde, terwijl hem daarentegen het hoogste loon der deugd toekwam, dan schijnde hij Jezus Christus, trek voor trek : De gelijkenis is zoo treffend, dat al de kerkvaders ze bemerkten hebben, en dat het riet mogelijk is zich desaan gaande te begerigen.

Maar ze schiet ver te kort.

Welke vooroordeelen, welke verblindende, of welke kwade trouw moet men niet hebben om den zoon van Sophroniskus hij den zoon van Maria te durven vergelijken ! Welke afstand tusschen beiden ! Socrates die zonder smart, zonder versmaadingen stierf, vervulde zijn rol gemakkelij tot het einde toe ; in indien deze gemakkelijke dood niet zijn leven bekoord had, zou men eraan twijfelen of Socrates met al zijn vernuft meer geweest was dan een drogredenaar. Hij vond de zedenleer uit zegt men anderen voor hem, hadden ze in praktijk gesteld ; hij vertaalde slechts in woorden wat zij gedaan hadden, hij zette enkel hun voorbeelden in lessen om. Aristides was rechtvaardig geweest, vooraleer Socrates verklaard had, waarin de gerechtigheid bestond. Leonidas was voor zijn land gestorven, alvorens Socrates tot zijn plicht verklaard had zijn vaderland te beminnen. Sparta was matig, eer Socrates den lof der matigheid gesproken had ; en alvorens hij de bepaling van de deugd gegeven had, waren er tal van deugdzaame menschen in Griekenland.

De Verhevenheid van Jezus.

Maar waar had Jezus bij de zijnen deze zoo verhevere en zoo zuivere zedenleer ontleend, waarvan Hij alleen de lessen en het voorbeeld heeft gegeven ? Van uit den schoot der woelendste dweepzucht weerklonk de hoogste wijsheid, en de eenvoud van de heldhaftigste deugden vereerde het laagst gevallen van alle volkeren.
De dood van Socrates, terwijl hij zich kalm en wijsegerig met zijn vrienden onderhoudt, is de zootste die men wenschent kan ; die van Jezus, stervend te midden van toornent, beledigd, bespot, verguisd door heel een volk, is de afschuwelijkste die men kan duchten. Socrates als hij den giftbeker nam, zeggende degene die hem dien al weerend aanhoort ; Jezus, te midden van afschuwelijke folteringen, bad voor zijn verbitterde beulen. Ja, indien het leven en de dood van Socrates ons voorkomen als zijnde van een wijze, het leven en de dood van Jezus zijn die van een god !
Jean-Jacques ROUSSEAU.

EEN WOORD OVER DEN SCHRIJVER.

Tegenspraak van woorden en daden.

Wij hebben hier weer een uitspraak als die welke we in Postrijder van 4 Juli de taal der verstandigen noemden, de taal dergenen wier daden niet overeen te brengen zijn met hun mooie verklaringen. J. J. Rousseau, schrijver van bovenstaand stuk, kan aanzien worden als de vader van het communisme. Hij werd geboren te Genève in 1712 en G. J. Mathieu schreef over hem : « Zijn leven en zijn schriften zijn in gedurige tegenstelling : Hij is verbitterd als men hem voorbijgaat en hij geeft onbeschaamd blijk van on dankbaarheid ; hij was de schrijver van een stelsel van wijsegerige opvoeding en hij wierp zijn kinderen in een gasthuis ; hij geeselde de bedorven zeden van zijn tijd en hij zelf leefde in losbandigheid ; hij schreef bewonderenswaardige bladzijden over Jezus-Christus

en zijn leer, en hij zelf was een aanhanger van een onbepaald deïsme ». (Hist. univ., III, p. 202).

Het neutraal opvoedingsstelsel.

Het bovenstaande stuk over het Evangelie komt voor in Rousseau's roman De Emile, over de Opvoeding. Het heet daarin de « Geloofsbelijdenis van een Savooischen kapelaan ». « Het was naar het oordeel van Rousseau het voornaamste stuk van zijn boek... Zonder te onderzoeken wat dit stuk als filosofisch werk waard is, verwijten wij er hoofdzakelijk aan dat dit het eerste woord van godsdienst is dat Rousseau aan zijn leerling doet hooren... Wat onderzoekt dient te worden is de kwestie of Rousseau's methode tot succes kan leiden. Ik zou ze eerder aanzien als uimuterdig om godloochenars te maken. Als Emiel het tot zijn achttien jaar zonder God heeft kunnen stellen, zal hij niet genegen zijn om het definitief te doen?... Rousseau had moeten opmerken dat het voorloopige atheïsme van Emiel veel kans heeft om bestendig te worden ». (G. Compayré, J. J. Rousseau en l'Education de la Nature, 1901, p. 46). Dit is dus het oordeel van een partijganger van het neutraal opvoedingsstelsel over het stelsel door Rousseau toegepast, dat naderhand met een godsdienstig einde moet bekroond worden ! Indien men zulk oordeel uitspreekt en toch partijganger blijft van het neutrale schoolstelsel geeft men hierin ook niet blijk van logika.
C.R.T.

DE NIEUWE STREKKINGEN VAN HET ONDERWIJS

REDE VAN DEN H. HOSTE, MINISTER VAN OPENBAAR ONDERWIJS.

Er had deze week een Congres plaats van de Vrienden van het Officieel Onderwijs te Oostende. In dit midden dat voor het vrij onderwijs ongunstig is, hield de Minister Hoste een kalmeerende rede, waaraan we het volgende ontleenen.
De Minister verklaart den omvang van de taak te bevestigen, die op schoolgebied dient volbracht. Het gaat hier om een taak, waarbij al de belangen van de natie betrokken zijn.

Hij staat er op, dat het openbaar onderwijs zoo degelijk mogelijk worde ingericht op dat het aan alle behoeften beantwoorde.
De huidige regering zal, op schoolgebied, het bestand van de vorige regering eerbiedigen ; wat niet meebrengt dat er een onbeweegelijkheid zou bestaan, welke de noodige aanpassingen onmogelij maakt.
Deze aanpassingen, die grootendeels afhangen van de begrotingsmogelijkheden, moeten echter gebeuren indien ze noodig bevonden worden, in het teken van een verklijning schoolvrede en met het wederkeurig inzicht van de nooden, die in ons land op onderwijs-gebied nog steeds bestaan.

De schoolprogramma's.

Spreeker verklaart een besluit tegenstander te zijn van ingewikkelde programma's die het werk van onderwijzers en leerders bezwaren, zonder dat daaruit voordeligen voortspruiten voor de leerlingen.

De lagere school moet de kinderen in de eerste plaats leeren lezen en schrijven. In dat opzicht kan niet genoeg de nadruk gelegd worden op het belang van de met zorg en toewijding onderwezen moedertaal. Ook dient er in al'e scholen gestreefd naar een beschaafte omgangstaal, want dubbeldekl spreken is helder denken en handelen.

Wij moeten ook ingaan tegen elke over spanning die ten gevolge van overlarden programma's op de jeugd van het middelbaar onderwijs kan drukken.

Het onderwijs moet in de eerste plaats de school voor het leven zijn.

Ook het technisch onderwijs dient aangepast bij de nooden van den tijd.

Het noodzakelijke evenwicht.

In lastige omstandigheden heeft de regering het noodige gedaan om op maatschappelijk gebied een atmosfeer van spanning te verzekeren.

Hetzelfde doel dient nagestreefd in verband met alle vraagstukken, welke in den school van de openbare meening onrijzen. Zulk geldt ook, en wel in de eerste plaats voor het onderwijs.

Leest en verspreid
DE POSTRIJDER,
het oudste weekblad van Limburg

Een Uitmuntend Beleerde

DE E. P. A. M. TH. VERMEERSCH, S. J.

Zijn studien.

Op 12 Juli overleed te Leuven de zeer geleerde, beroemde pater Vermeersch van de Orde der Jezuiten.

Hij werd geboren te Ertvelde op 26 Aug. 1858 en maakte zich verdienstelijk als wetgeleerde, zedeleeraar en socioloog. Hij was dokter in burgerlijk en kerkelijk recht, dokter in staatkundige en maatschappelijke wetenschappen van de Universiteit van Leuven, dokter in godgeleerdheid van de Gregoriaansche Univeriteit te Rome, eeredoctor van de Universiteit van Leuven en van de Przanami-universiteit te Budapest. Hij bekleedde gedurende 25 jaar het ambt van leeraar in godgeleerdheid aan het filosofisch en theologisch college der Jezuiten te Leuven, en van 1918 tot 1934 was hij leeraar aan de Gregoriaansche Universiteit te Rome.

Zijn werken.

Maar hij maakte zich vooral verdienstelijk door zijn talrijke werken en zijn bijdragen aan vele tijdschriften.

Daaronder zullen wij slechts wijzen op zijn *Theologie Morale* en op zijn *Manuel Social*, een handleiding bij de studie der maatschappelijke werken, die verschillende uitgaven beleefde. Dit werk bekam den vijfjaarlijkschen prijs der maatschappelijke wetenschappen der periode 1902-06 (Monteur Belge, 23-1-1908). Over de kwestie der reorganisatie van Congo vreesde hij niet de waarheid te zeggen aan Leopold II in *La question congolaise en Les destinées du Congo belge* (1906), alsook aan Em. Vander Velde in *Les missions catholiques au Congo belge. Etude critique de leur action* (1909). De schitterende resultaten thans door deze missien bereikt, en die Postrijder herhaaldelijk in 't licht stelde, toonen een kwart eeuw later, hoe juist de geleerde Pater Vermeersch gezien heeft.

Wij kunnen niet stilblijven bij zijn werkzaamheid ter verspreiding van den eeredoel te terre van het H. Hart en van de H. Maagd. Wij vermelden enkel dat hij lid was van den bestendigen Raad der Internationale Congressen ter eere van het H. Sacrament.

Hulde en herinneringen.

Wij brengen een laatste hulde aan dien geleerden pater wiens naam in ver afgelegen vreemde gewesten tot eer strekts aan zijn vaderland. In 1910 hadden wij de eer met hem mede te werken in het groot Congres van Familie-Opvoeding te Brussel. In de voornaamste sectie vervulde de Eerw. Pater Vermeersch er afwisselend het voorzitterschap met Mevr. Felix-Faure-Goyau, dochter van den oud-president der Fransche republiek, terwijl de ondergeteekende als secretaris optrad.

We geven verder een uittreksel uit een verslag van Maxim Gorki in deze sectie voorgeleed om aan te toonen hoe ver dit congres over onze grenzen weerklinkt vond.

De snelle tijdstroom.

En nu ? Verdweene de welsprekende, cinnivante dame Lucie Felix Faure, verdweene de Eerw. P. Vermeersch, verdweene de verslaggever Maxim Gorki, evenals zoveel andere vooraanstaande figuren van dat Congres. En we zijn nog slechts de korte tijdsprang van een kwart eeuw vooruitgerukt op den eindeloozen weg der eeuwigheid !

Maxim Gorki (1868-1936)

Zijn leven.

Gorki is slechts een deksnaam die betekent « de bittere ». Met zijn waren naam liet hij Al. Max. Pieschkov. Hij werd geboren op 14 Maart 1868 te Nijni Novgorod en overleed op 18 Juni 1936 te Moskou.

Hij was beurtelings beeldschilder, leuërder in kvest, keukenjongen, tuinier, wachter, bakkersjongen. In zijn werken schilderde hij voornamelijk het leven der rondleuërders en der ellendigen.

In den beginne had hij moeilijkheden met het Soviet-regime. Later verzoende hij zich met de heerschers en dezen versenden hem met het kasteel van prins Dachhof in den Krim.

Zijn werken.

Met hem verdwijnt de grootste romanschrijver van Rusland. Zijn boeken werden in meest alle taal overgezet. In den Gids bij het Lezen van de Keurboekerij van Leuven komen vijftien werken van hem voor, waarvan 12 met de melding : « niet geschikt voor iedereen » en 3 minder aan te bevelen. De beoordeeling van Abbé Bethléem is nog strenger.

Op 28 Juni werd voor het Nationaal re-

dio-instituut (N.I.R.) een voordracht gehouden over de werken van Gorki met een lezing uit zijn boek : « Moeder ». Ze gaf zelfs aanleiding tot een interpellatie in de Kamer op 16 Juli jl. omdat de spreker een volzin tot lof van Soviet-Rusland zou geplaatst hebben. De ondervrager beweerde dien volzin zelf aan de Radio gehoord te hebben. De Minister bevestigd dat hij den geschreven tekst aan den interpellant overhandigde zooals hij op filmband opgenomen werd !.....

Gorki en de opvoeding.

We ontleenen liever aan den overleden schrijver eenige gedachten over opvoeding uit 1910. Daarin toont hij zich nog vol eerbied voor het verleden, dus niet revolutionair. Jammer dat die gedachten van eerbied voor het verleden verzwinden in tijd aan oorlog, van revolutie !.....

Algemene Opvoeding van het kind

VERSLAG VAN MAXIM GORKI AANGEBODEN AAN HET CONGRES VAN FAMILIE-OPVOEDING VAN BRUSSEL IN 1910.

Samenvatting.

Men moet aan het kind de beschavings-geschiedenis onderwijzen, maar deze dient in zijn bereik gesteld. Indien er dwalingen dienen gecritiseerd in het verleden, dan moet men zich herinneren dat degene die niets doet zich nooit bedriegt. Laten we dus de werkzaamheden en het lijden der menzheid die ons voorafging hogachten. De fouten werden met groot lijden aangehaald : dit is een voortdurende les. Nochtan men moet minder stil blijven bij hetgeen kwaad en duister is, maar vooral de aandacht vestigen op de fabelachtige kwantiteit werk opgehoopt in onze musea, onze steden. Het kind moet leeren het werk van zijn voorouders, zijn familie, zijn vaderland, van gansche de wereld eerbiedigen. Deze kennis veredelt de menzheid ; zij draagt bij tot verstandhouding der volkeren.

Het kind, erfgenaam van het verleden, is de hoop der toekomst. Het moet leeren « het werk van het verleden hogachten, de fouten begrijpen en vergeven ».

EEN BLADZIJDE UIT DIT VERSLAG.

Men moet van af de kindheid aan de menzchen leeren begrijpen en beseffen dat het leugen is een valsche gevolgtrekking aan te nemen.

Wij hebben niet genoeg vertrouwen in elkander, wij hebben te weinig achting voor elkander, wij drukken altijd op hetgeen een mensch beschuldigt, en wij nemen niet acht op hetgeen hem verrechtvaardigt ; wij wijden te veel onze aandacht aan hetgeen kwaad en duister is ; wij strijden minder tegen het kwaad dan wij het lijden vreezen ; ziedaar waarom het kwaad zoozeer verspreid is en zoo veel macht over ons heeft.

Het is onmisbaar de kinderen te behoeden voor deze gewone dwaling die ons tot verdeeldheid brengt.

Het kind moet leeren zich als meester van de wereld te aanzien, als erfgenaam van al de goederen die erin zijn. Wij moeten in ons de fierheid ontwikkelen over de goederen die de eeuwen ons hebben nagelaten ; wij moeten zelf de fabelachtige hoeveelheid werk beminnen, waarvan de produkten onze musea vullen ; ze zijn de schatten van de overwinningen der beschaving, en onze steden worden meer en meer als ware musea. Deze fierheid en deze liefde voor het verleden geven kennis van het leven der menzheid. Ontwikkel deze liefde in het hart van het kind, want het is erfgenaam van heel den menschenarbeid.

Dat het kind wete dat van af het speeltuig dat men in zijn handen plaatst tot het begrip van God, en van af het verhaal van Prometheus tot het gedacht van algemeene broederlijkheid, alles op de aarde tot stand gebracht werd door wezens die voor hem leefden ; alles heeft groote werken, groote krachtsinspanningen gevraagd. Ik herhaal het, men moet aan het kind leeren het werk eerbiedigen van de geslachten die voor hem geleefd hebben, het werk van zijn voorouders.

Het moet het leven kennen van zijn familie, van zijn geboorteland, van de narde, — van de heele aarde, — want de aarde behoort aan het kind, immer aan het kind !

Wij zijn moede, wij sterven ; zij branden op onze plaats als nieuwe glinsterende lichten, als de levendekende vlam die niet zal uitdooven, dank aan hen, en ik zou gaarne zeggen : De kinderen alleen zijn onsterfelijck.

Ik herhaal het nog eens, duizend keeren : hoe meer de mensch het werk der eeuwen kent, het wereldwerk, des te meer is hij mensch.

Niets veredelt, verzacht, verheft de ziel gelijk de kennis van de groote historie der menzheid, de kennis van het werk der vervlogen eeuwen.

Maxim GORKI.

BUITENLAND

Deze week is weer te rijk geweest aan gebeurtenissen Wel is waar degene die niet naar de radio heeft zitten luisteren of niet verdient gezeten heeft in de lezing van zijn dagblad, zag de dag beginnen en eindigen zooals gewoonlijk, zonder zich te verontrusten. Een overzicht der gebeurtenissen is nochtans noodig. Wij geven het dus hieronder.

VRIJE STAD DANTZIG.

In deze Vrijstad heeft men op 18 dezer de grondwet practisch afgeschaf. Men heeft de vrijheid van vergadering opgeheven en het stelsel der geheime Staatspolitie (Ge-tapo) ingevoerd.

Gevalen. — Ofschoon de regering in Polen niets mededeeld heeft over de gebeurtenissen hadden in de meeste Poolse steden groote betoogingen plaats, met als wachwoord : « Dantzig moet Poolch zijn Dantzig, de Poolse haven ».

Doel van deze betoogingen was : protest aan te teekenen tegen de Duitse plannen in verband met de vrije stad Dantzig. Te Warschau alleen kwamen 30.000 personen op. De groote inrichter van deze betoogingen, generaal-opziener Orlez-Dreszer kwam ongeukig in tragische omstandigheden per vliegtuig om in de Baltische Zee, voor Dantzig.

OPROER IN SPANJE.

Spanje ontwaakte aan den Wereldoorlog en kon daar groote vooroordeelen uit trekken. Maar het spreekwoord zegt : 't Zien sterke beenen die voorspoed dragen kunnen. Immers na voorspoed komt onvermijdelij tegenspoed en dan breekt opstand uit, omdat men aan de wereld niet verzaken wil. Nu heeft Spanje dat goed beseffen door de overperige bewegingen die er na den oorlog reeds herhaaldelij plaats greepen. De huidige beweging zal waarschijnlijk de laatste nog niet zijn.

De gebeurtenissen begonnen met de wegvoering en den moord van den leider der lechoudgezinde partijen Carlo Sotelo op 14 dezer.

Den driedaen dagen daarna brak opstand uit onder de Spaansche troepen die in Noord Marokko dienst doen. Deze opstand breidde zich spoedig uit over de buitenste provincien van Spanje, in het Zuiden, het Noord-Westen en Noord-Oosten. De tegenstand der republikeinsche regering gaat uit van Midden-Spanje en Cataonie met de groote steden Madrid en Barcelona als centrum.

De regering deed beroep op de hulp van werklieden-organisaties uit Noord-West Spanje (Asturie), en van Zuid Spanje (Andaloezie ; Rio Tinto, enz.)

Er werden op verschillende punten van het land hevige gevechten geleverd. Moest men de laatste berichten gelooven dan zouden er reeds 20.000 doden zijn. De troebelen duren reeds zes dagen en nog kan men niet zeggen welke de eindsluiting zal zijn. Volgens Engelsche bladen gaat de strijd tusschen communisten en niet-communisten.

De « Daily Telegraph » wijst vooral op de rol, die Largo Caballero en de arbeiders-syndikaten spelen bij de bestrijding van den opstand.

Dit betekent dat de regering haar hoofdwapen in het communistsche arsenaal is gaan halen. Om zich van dit gevaarlijcke wapen te kunnen bedienen heerscht ongelukkigwijze in Spanje sedert vrijwel zes maanden de grootste verwarring.

Men kan vreezen, dat de politieke twisten in dit land al reeds niets anders meer zijn dan de uitdrukking van een bloedigen haat tusschen communisten en anti-communisten, met het spoedige vooruitzicht van een dictatuur, hetzij van rechts of van links.

Volgens de « News Chronicle » komt in den opstand slechts de wanhoop tot uiting van de rechtse partijen, die vreezen voor altijd hun invloed te zullen verliezen.

Het blad acht het niet uitgesloten, dat indien de regering al te zeer geschokt zou worden, Largo Caballero en zijn vrienden, waarschijnlijk tegen hun wil gedwongen zouden zijn zelf de macht in handen te nemen.

De « Daily Mail » ziet achter de huidige Spaansche regering de uiterst-linkschen, onder leiding van Largo Caballero, die door het blad den Spaanschen Lenin genoemd wordt.

Het blad vermoedt, dat bij een nederlaag van de rechtsechen, Caballero alles in het werk zal stellen, om van Spanje een vazalstaat van Soviet-Rusland te maken.

DE LOCARNO-CONFERENTIE.

De herziening van het Verdrag van Locarno dat door Duitschland zoo plots verscheurd werd moet aanleiding geven tot een nieuwe conferentie der betrokken landen : Italië, Duitschland, Frankrijk, België en Engeland. Voorloopige besprekingen tusschen deze drie laatste landen hebben te Londen plaats gehad.

Intusschen hebben de verklaringen van den Belgischen minister van buitenlandse zaken, M. Spaak veel opzien gebaard. 't Is inderdaad merkwaardig dat een jong socialistisch minister als M. Spaak nu ombe-